

Rõngu valla eelarvestrateegia 2017-2021

1. Sissejuhatus

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuses arengukavast tulenev finantsplaan eelseisvate eelarveaastate kohta. Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadus sätestab eelarvestrateegia koostamise nelja eelseisva aasta kohta. Seoses haldusreformiga on Rahandusministeeriumi soovitus koostada eelarvestrateegia viieks eelseisvaks aastaks – 2017-2021, mida on tehtud ka antud eelarvestrateegia puhul.

Eelarvestrateegia loob raamistiku arengukavas püstitatud eesmärkide ja tegevuste elluviimiseks, andes ülevaate omavalitsuse finantsseisundist ning võimekusest teenindada olemasolevaid ja võetavaid kohustusi. Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada keskpikas perspektiivis valla majandamise ja eelarvepoliitika jätkusuutlikkus.

Käesolev dokument on koostatud lähtuvalt Rõngu valla arengukavast 2011 – 2030. Valla eesmärk on olla aktiivset eluhoiakut väärtustav heatasemelise infrastruktuuriga turvaline omavalitsus, kus hinnatakse traditsioone ja arendatakse tasakaalustatud ja loodusthoidvat majandust, mida iseloomustab:

- ❖ Valla traditsioone säilitav ja piirkonna arengupotentsiaali tugevdav aktiivne kogukond
- ❖ Keskkonnasäästlik, turvaline ja atraktiivne elamis-, puhke- ja turismipiirkond
- ❖ Konkurentsivõimeline, kohalikku inimressurssi motiveeriv ja elukestvat õpet tagav haridusvõrk
- ❖ Soodne investeerimiskliima ja arenev mitmekülgne ettevõtlus

Järgnevalt analüüsitakse lühidalt valla majanduslikku olukorda ja antakse prognoos eelarvestrateegia perioodiks, tuues välja eraldi põhitegevuse tulude ja kulude muutuse, investeerimistegevuse ning finantseerimistegevuse koos ülevaatega omafinantseerimise võimekusele.

2. Ülevaade Rõngu valla sotsiaalmajanduslikust keskkonnast

Kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia on lahutamatult seotud riigi eelarvepoliitikaga ja majanduse makrokeskkonnaga. Riigi tasandil ülevaate annab Rahandusministeeriumi 2016. aasta suvine majandusprognoos (<http://www.fin.ee/majandusprognoosid>). Makrotasandil prognoosis tasuks enam tähelepanu pöörata **tööturu olukorrale**. Valla eelarve tulubaasi olulisemaks osaks on tulumaksu laekumine. Prognoosi kohaselt tööturu olukorra pingestumine jätkub ning palgasurved püsivad. Hõive määr ehk töötavate inimeste suhe tööealistesse inimestesse on ajaloolisel kõrgtasemel (65,8% 2016. aastal), mis koos tööealise rahvastiku vähenemisega seab piirid töötavate inimeste arvu edasisele kasvule. Tööturu aktiivsuse kasvu tõttu püsib **tööpuudus** eelmise aasta tasemel, ulatudes prognoosi kohaselt 2016. aasta kokkuvõttes 6,2%ni. **Keskmise palga** kasvutempo ei ole vaatamata majanduskasvu aeglustumisele seni oluliselt muutunud ning kasv kiirenes Statistikaameti andmetel esimesel poolaastal 7,8%ni.

Valla tulumaksu laekumine on oluliselt mõjutatud valla elanikkonnast, maksumaksjate arvust ja keskmisest sissetulekust. Viie aastaga võrreldes on elanike arv Rõngu vallas vähenenud ligikaudu 10%. Palgasaaajate arv on tõusnud ning töötute arv vähenenud, mis peegeldab üldist riigi tööturu olukorda. Töötajate keskmine brutotasu jääb Eesti keskmisest brutotasust alla 14-17% ning palgaskasv võrreldes Eesti keskmise töötasu kasvuga on mõne võrra madalam. Üldine tendents on maksulaekumise osas positiivne, seda trendi peegeldab ka viimase viie aasta tulumaksu laekumine Rõngu vallas (tabel 2; joonis 1).

Tabel 1. Rõngu valla olulisemad näitajad

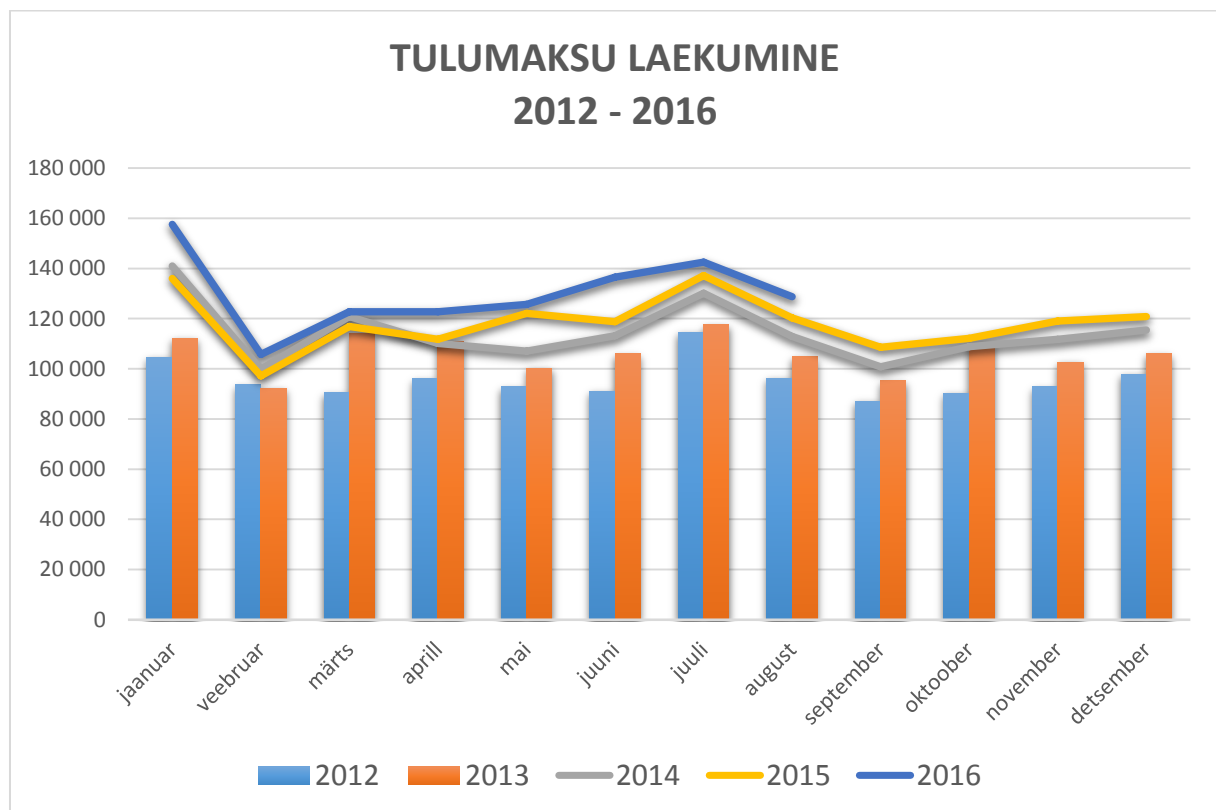
	2012	2013	2014	2015	2016
Rahvaarv, 1. jaanuar	2 954	2 858	2 848	2 811	2 725
Registreeritud töötud	35	36	29	29	...
Töötasu saajaid keskmiselt kuus	964	976	999	999	...
Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu	755 €	812 €	845 €	888 €	...
Eesti keskmine brutopalk	887 €	949 €	1 005 €	1 065 €	...

Statistikaamet

Tabel 2. Tulumaksu laekumine Rõngu vallas 2012-2016*

	2012	2013	2014	2015	2016*
KOKKU	1 147 436	1 271 286	1 371 862	1 420 644	1 042 243
Võrdlus eelmise perioodiga		10,8%	7,9%	3,6%	8,6%

(* 2016 laekumine kuni 2016 august, võrdluses 2015 sama perioodiga)

3. Põhitegevuse tulude prognoos

Tabel 3. Põhitegevuse tulud

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Maksutulud	1 606 074	1 667 169	1 730 708	1 796 788	1 865 512	1 936 984
sh tulumaks	1 527 374	1 588 469	1 652 008	1 718 088	1 786 812	1 858 284
sh maamaks	78 700	78 700	78 700	78 700	78 700	78 700
Tulud kaupade ja teenuste müügist	133 908	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	1 015 814	1 035 317	1 048 675	1 073 998	1 074 000	1 074 000
sh tasandusfond	347 666	368 317	381 675	406 998	407 000	407 000
sh toetusfond	637 035	637 000	637 000	637 000	637 000	637 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	31 113	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Muud tegevustulud	3 200	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Põhitegevuse tulud kokku	2 758 996	2 846 486	2 923 383	3 014 786	3 083 512	3 154 984

Valla tulubaasist 56% moodustab tulumaks. Arvestades viimase viie aasta maksulaekumist ja üldiseid tendentse tööjõuturul, on strateegiasse prognoositud järgnevateks perioodideks tulumaksu laekumise tõusu 4%. Maamaksu tõusu ei ole planeeritud.

Omatulude laekumise kasvu ei ole otseselt ette nähtud. Eelnevate aastate praktikat silmas pidades on pigem planeeritud omatulude laekumist vähem, kui tegelik laekumine on olnud.

Saadavad toetused moodustavad tulude eelarvest 36%. Eeldada võib, et järgnevatel aastatel muutub toetuste summa ja võimalik ka, et struktuur. Kuna strateegia koostamise ajal puudub teadmine toetuste muudatuste osas, siis järgnevaks perioodiks on planeeritud toetused 2016. aasta tasemel. Tasandusfondi eraldis on arvestatud lähtuvalt Rahandusministeeriumi prognoosist eeldusel, et tasandusfondi valemis ei tehta muudatusi. Tuleb arvestada sellega, et kui tulumaksu laekumine kujuneb eeldatust suuremaks, siis tasandusfondi eraldis väheneb. Lisaks sõltub tasandusfondi eraldis riigieelarves tasandusfondi arvatud vahendite kogumahust ning kõikide KOV-de näitajatest (tasandusfondi peamine eesmärk on tasandada kohalike omavalitsuste omavahelisi võimalusi kulude tegemisel).

Kogu põhitegevuse tulude tõus on planeeritud strateegia perioodil keskmiselt 3% aastas.

4. Põhitegevuse kulude prognoos ja tulem

Tabel 4. Põhitegevuse kulud ja tulem

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Antavad toetused tegevuskuludeks	152 938	153 000	153 000	153 000	153 000	153 000
Muud tegevuskulud	2 533 100	2 382 886	2 408 000	2 433 625	2 459 891	2 486 813
sh personalikulud	1 315 614	1 357 886	1 358 000	1 358 000	1 358 000	1 358 000
sh majandamiskulud	1 192 286	1 000 000	1 025 000	1 050 625	1 076 891	1 103 813
sh muud kulud	25 200	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Põhitegevuse kulud kokku	2 686 038	2 535 886	2 561 000	2 586 625	2 612 891	2 639 813
Põhitegevuse tulem	72 958	310 600	362 383	428 161	470 621	515 171

Põhitegevuse kuludest 53% moodustavad personalikulud. 2017. aasta plaanis on arvestatud valla makstavate palkade tõusuks 5%. Perioodil pärast haldusreformi on oodata suuremaid struktuurimuudatusi, mis peaks palgafondi kulutaseme samaks jätma.

Õpetajate töötasu moodustab 1/3 palgafondist. Arvestades, et riigi koalitsiooni kokkuleppes on ettenähtud õpetajate töötasu tõus, siis võib eeldada, et personalikulud suurenevad. Kuna õpetajate töötasu tõus on finantseeritud läbi riigipoolsete eraldiste, siis see ei muuda valla eelarve positsiooni st võimalike muutuste korral suurenevad põhitegevuse tulud ja kulud võrdeliselt.

Majandamiskulude puhul on arvestatud võimaliku kulude tõusuga. Kulude ümber struktureerimine ja säästlik majandamine peaks hoidma kulud madalal tasemel kogu eelarvestrateegia perioodil. Arvestades inflatsiooni on prognoositud võimalikku majanduskulude suurenemist, mis on tingitud hindade tõusust - 2,5% aastas.

Eelarvestrateegias iseloomustavad põhitegevuse kulude planeerimist järgmised põhimõtted - konservatiivsus, efektiivsus ja jätkusuutlikkus. Eesmärk on jätkata säästliku majandamisega ja võimalusega leida kulude kokkuhoiukohti tänases süsteemis.

Põhitegevuse tulem järgnevatel perioodidel on positiivne ja suureneb, mis parandab omafinantseerimise võimekust ja ka võimekust teenindada laene. Siinjuures tuleb arvestada prognoosi võimaliku ebatäpsusega pikema perioodi planeerimise osas.

5. Investeermistegevus ja eelarve tulem

Tabel 5. Investeermistegevus

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Põhivara müük (+)	7 000	25 000	250 000	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-624 538	-1 132 264	-2 014 880	-2 280 000	-1 005 000	-1 075 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-587 538	-838 000	-602 880	-480 000	-385 000	-625 000
Sihtfinantseerimine (+)	37 000	294 264	1 412 000	1 800 000	620 000	450 000
Finantskulud (-)	-10 091	-18 387	-24 088	-26 450	-28 415	-25 551
Investeermistegevus kokku	-590 629	-831 387	-376 968	-506 450	-413 415	-650 551
Eelarve tulem	-517 671	-520 787	-14 585	-78 289	57 206	-135 380

Investeermistegevuse planeerimisel on järgitud, et otsused oleksid jätkusuutlikud ja valdkonnapoliitika arvestavad. Investeermistegevuse tuludena kajastatakse põhivara müüki ja põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseeringut.

2017. aastal planeeritakse bussi müük summas 25 000 eurot, mis läheb valla uue bussi liisingu sissemaksiks. 2018. aastal kavatakse müüa Rõngu vallamaja summas 250 000 eurot. Seoses haldusreformiga kaasnevate ümberkorraldustega väheneb vajadus tänaste vallamaja ruumide kasutuse osas. Muud võimalikud põhivara müügid kajastatakse erakorralise tuluna ja võetakse kasutusse tekkimise järgselt läbi eelarve.

Strateegia perioodil planeeritavate investeeringute maht on 7,51 miljonit eurot, millest 4,58 miljonit eurot loodetakse teostada toetuste kaasamisega. Antud dokumendis on arvestatud tänase teadmisega, mis tähendab seda, et toetuste mittesaamisel või edasilükkumisel, muutub ka investeeringu plaan. Tulenevalt haldusreformist ja käimasolevatest läbirääkimistest lähivaldadega on strateegiasse planeeritud ühinemistoetuse kasutamine 300 000 eurot, mille abil ehitatakse 2018. aastal Käärdi lasteaed.

Rõngu aleviku soojamajanduse arengukava järgselt on vajalik rajada uus keskkütte katlamaja. 2016. aastal on teostatud selle rajamiseks maa ost ning arvestades kaugkütte seadusest tulenevaid nõudeid tuleb Rõngu alevikku rajada uus keskkütte katlamaja, olenemata võrguettevõtja omandivormist. Ehituse perioodiks on planeeritud 2018-2019.

Strateegia koostamise ajaks on juba teada, et kaks suuremat objekti, mida planeeriti teha 2016. aastal, kuid teostamine on edasi lükkunud – kõnniteede ehitamine PKT projekti raames 2017. ja 2018. aastasse ning Teedla veevarustuse ja kanalisatsiooni ehitamine 2017. aastasse. Suurematest investeeringu objektidest 2017. aastal väärub äramärkimist – Rõngu rahvamaja sisetööd ja sisustus, Rõngu Lasteaia Pihlakobar II korruse, köögiploki ning tööruumide renoveerimine ja vallale uue bussi ost kasutusrendiga.

2019. aastal planeeritakse investeerida Rõngu hooldusravikeskuse II etappi 1,9 milj eurot, millest 1,6 eurot saadakse erainvestori kaasamisega. Erainvestori kaasamisega muudetakse SA Rõngu Hooldusravikeskuse omandivormi.

2020. aastal planeeritakse toetuse kaasamisega korrastada Rõngu aleviku ujumiskoht. Aastatel 2020-2021 on plaan ehitada Rõngu Keskkooli spordikompleks maksumusega 1,2 miljonit eurot.

Finantskulud kujunevad võetud laenude teenindamisel makstavatest intressidest. Intressikuludest on täpsem ülevaade järgnevas finantseerimistegevuse osas ja lisas 1.

Investeeringutegevus on valdavalt negatiivne st viib valla eelarvest raha välja. Põhitegevuse tulemiga (põhitegevuse tulude ja kulude positiivse ülejäägiga) kaetakse osaliselt investeeringutegevust. Selgelt ei ole omavalitsusel sellist võimekust, et katta põhitegevuse tulemiga kogu investeeringutegevus, millest lähtuvalt on eelarve tulem ka negatiivne. Negatiivset tulemit kaetakse kas eelmiste perioodide eelarvest ülejäänud likviidsete vahenditega või laenude võtmisega.

Tabel 6. Investeeringuobjektid 2016-2021

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
04 Kõnniteede ehitamine - PKT projekt	27 120	138 000	414 880	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	118 000	362 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	27 120	20 000	52 880			
04 Puiestee tn kõnnitee rajamine	115 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	115 000					
04 Rõngu keskkütte katlamaja aluse maa ostmine 2016, Rõngu aleviku uue katlamaja rajamine 2017-2018.	6 200	0	300 000	100 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0		150 000	50 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	6 200		150 000	50 000		
04 Teede kapitaalremont ja mustkatte alla viimine	0	0	100 000	100 000	175 000	175 000
<i>sh toetuse arvelt</i>			0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			100 000	100 000	175 000	175 000
04 Jalgteede ehitus (Rõngu-Elva, Rõngu-Valguta, Rõngu ja Käärdi alevikes) - PKT projekti jätk	0	0	0	180 000	180 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				150 000	150 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				30 000	30 000	
04 Bussi ost	0	106 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		0				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		106 000				
06 Teedla veevarustus ja kanalisatsioon	0	228 264	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		96 264				

<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		132 000				
06 Rõngu aleviku ujumiskoht	0	0	0	0	50 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					20 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					30 000	
08 Rõngu rahvamaja sisustus ja sisetööd	6 720	380 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	6 720	380 000				
08 Rõngu rahvamaja katus ja välisfassaad	225 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	5 000					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	220 000					
08 Rõngu rahvamaja kütteprojekt	15 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	15 000					
08 Käärdi keldriruumide ost (seltsitegevus), remont 2017	23 500	20 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	23 500	20 000				
08 Miniarena	0	50 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		30 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000				
09 Käärdi lasteaed (2017 detailplaneering, 2018 ehitus)	0	10 000	1 200 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt, sh ühinemistoetus</i>	0	0	900 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		10 000	300 000			
09 Rõngu lasteaia renoveerimine I korrus	90 459	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	32 000					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	58 459					
09 Rõngu lasteaia renoveerimine II korrus - EAS toetus	0	200 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		50 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		150 000				
09 Rõngu lasteaia õueala	25 830	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	25 830					
09 Rõngu Keskkooli võimla välisfassaad	13 343	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	13 343					
09 Rõngu Keskkooli videovalve	3 588	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	3 588					
09 Rõngu Keskkooli kõrvalhoone katuse vahetus	4 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	4 000					
09 Rõngu Keskkooli spordikompleks (staadion, hall)	0	0	0	0	600 000	600 000

sh toetuse arvelt					450 000	450 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					150 000	150 000
09 Valguta L-A kõrvalhoone ja küttesüsteemi renoveerimine	18 000	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	18 000					
09 Auto ost Rõngu lasteaiale	11 788	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	11 788					
10 Rõngu hooldusravikeskuse II etapi projekt, ehitamine	20 000	0	0	1 900 000	0	0
sh toetuse arvelt	0			1 600 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	20 000			300 000		
10 Uderna hooldekodu katuse vahetus ja projekti kaasfinantseerimine	7 000	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	7 000					
10 Auto ost sotsiaalteenistusele	11 990	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	0					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	11 990					
10 Munitsipaalmaja rajamine	0	0	0	0	0	300 000
sh toetuse arvelt						0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						300 000
KÕIK KOKKU	624 538	1 132 264	2 014 880	2 280 000	1 005 000	1 075 000
sh toetuse arvelt	37 000	294 264	1 412 000	1 800 000	620 000	450 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	587 538	838 000	602 880	480 000	385 000	625 000

6. Finantseerimistegevus ja omafinantseerimise võimekus

Tabel 7. Finantseerimistegevus

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Kohustuste võtmine (+)	500 000	741 000	400 000	310 000	360 000	350 000
Kohustuste tasumine (-)	-197 551	-229 184	-294 889	-335 080	-413 747	-214 743
Finantseerimistegevus	302 449	511 816	105 111	-25 080	-53 747	135 257

Strateegia perioodil on planeeritud võtta laene 2,16 miljonit eurot sh bussi liising 81 000 eurot. Projekti koostamise ajal on laenuintressid rekordiliselt madalad. Hoides planeerimises konservatiivsust, on arvestatud laenuintresside tõus alates 2017 võetavatelt laenudelt 1-2,2% (Lisa 1), sealjuures kapitalirendi intressi 2%. Laenuperioodiks on arvestatud 10 aastat, kus laenu tagasimaksed algavad laenu võtmisele järgnevast aastast. Liisingu perioodi pikkuseks on arvestatud 3 aastat.

Tabel 8. Netovõlakoormus

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Netovõlakoormus	1 176 412	1 697 198	1 711 784	1 790 073	1 732 867	1 868 247
	42,6%	59,6%	58,6%	59,4%	56,2%	59,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär	1 655 398	1 863 600	2 174 296	2 568 966	2 823 726	3 091 027
	60,0%	65,5%	74,4%	85,2%	91,6%	98,0%
Vaba netovõlakoormus	478 986	166 401	462 512	778 894	1 090 858	1 222 780

Netovõlakoormus kujuneb aastalõpu seisuga, kus arvestatakse kohustustest maha likviidsete varade jääk (nt raha jääk arvelduskontol). Netovõlakoormuseks kujuneb strateegia perioodil keskmiselt 58,6% (lubatud 60%). Alates 2017. aasta jaanuarist võib maksimaalne netovõlakoormus ületada 60% põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja kulude kuuekordne vahe on suurem põhitegevuse 60%-kriteeriumist. Siin juures tuleks arvestada pikema perioodi prognoosist tuleneva võimaliku ebatäpsusega ning laenu teenindamise võimekusega. Võetav laen mõjutab oluliselt järgnevate perioodide omafinantseerimise võimekust (tabel 9). Et säilitada võimekus teeninda laene on jälgitud läbi strateegia perioodi netovõlakoormuse 60%-kriteeriumit, mis lähtub 60% põhitegevuse tuludest.

Tabel 9. Omafinantseerimise võimekus

Rõngu vald	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Põhitegevuse tulem	72 958	310 600	362 383	428 161	470 621	515 171
Kohustuste tasumine	-197 551	-229 184	-294 889	-335 080	-413 747	-214 743
Finantskulud (laenu intressid)	-10 091	-18 387	-24 088	-26 450	-28 415	-25 551
Finantstulud	0	0	0	0	0	0
Likviidsete vahendite jääk*	-134 684	63 030	43 406	66 632	28 458	274 878
Investeeringud	-624 538	-1 132 264	-2 014 880	-2 280 000	-1 005 000	-1 075 000
Põhivara müük	7 000	25 000	250 000	0	0	0
Sihtfinantseering	37 000	294 264	1 412 000	1 800 000	620 000	450 000
Puhas invest tegevus	-580 538	-813 000	-352 880	-480 000	-385 000	-625 000
Võetavad laenud	500 000	741 000	400 000	310 000	360 000	350 000

Suunamata likviidsed vahendid	25 484	16 514	107 039	3 671	7 130	7 007
----------------------------------	--------	--------	---------	-------	-------	-------

Raha jääk perioodi alguses	240 706	25 484	16 514	107 039	3 671	7 130
Muutus	-215 222	-8 970	90 526	-103 368	3 458	-122
Raha jääk perioodi lõpus	25 484	16 514	107 039	3 671	7 130	7 007

Omafinantseerimise (ka laenude teenindamise) võimekuse hindamisel tuleks lähtuda likviidsete vahendite jäägist. Antud summa annab indikatsiooni, kui suurt aastast laenu tagasimakset koos intressidega on võimalik teenindada. Näitajad on kumulatiivsed – x perioodil võetav laen vähendab järgnevate perioodide võimekust.

Antud dokumendi puhul on tegemist eelarvestrateegiaga, mis annab pikema vaate Rõngu valla piirkonna tegevuste ja investeerimise võimalustest.

Sulev Kuus

volikogu esimees

Lisa 1 Laenud.

LAENUDE TAGASIMAKSMISE PERIOOD

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vana laen	899 447											
Kohustuste tasumine	197 551	180 957	156 726	157 993	206 220							
Intressikulu	10 091	14 387	12 254	10 165	8 060							
Laenu jääk	701 896	520 939	364 213	206 220	0	0	0	0	0	0	0	0
2016 laen	500 000											
Kohustuste tasumine		48 226	48 612	49 001	49 393	49 788	50 186	50 588	50 993	51 401	51 812	0
Intressikulu		4 000	3 614	3 225	2 833	2 438	2 040	1 638	1 234	826	414	0
Laenu jääk	500 000	451 774	403 162	354 161	304 768	254 979	204 793	154 205	103 212	51 812	0	0
2017 laen		660 000										
Kohustuste tasumine			63 084	63 715	64 352	64 996	65 646	66 302	66 965	67 635	68 311	68 994
Intressikulu			6 600	5 969	5 332	4 688	4 039	3 382	2 719	2 049	1 373	690
Laenu jääk		660 000	596 916	533 201	468 849	403 853	338 207	271 905	204 940	137 305	68 994	0
2017 liising		81 000										
Kohustuste tasumine			26 467	26 996	27 536							
Intressikulu			1 620	1 091	551							
Laenu jääk		81 000	54 533	27 536	0	0	0	0	0	0	0	0
2018 laen			400 000									
Kohustuste tasumine				37 374	37 934	38 503	39 081	39 667	40 262	40 866	41 479	42 101
Intressikulu				6 000	5 439	4 870	4 293	3 707	3 112	2 508	1 895	1 273
Laenu jääk			400 000	362 626	324 692	286 189	247 108	207 441	167 179	126 313	84 834	42 733
2019 laen				310 000								
Kohustuste tasumine					28 311	28 877	29 455	30 044	30 645	31 258	31 883	32 521
Intressikulu					6 200	5 634	5 056	4 467	3 866	3 253	2 628	1 991
Laenu jääk				310 000	281 689	252 811	223 356	193 312	162 667	131 409	99 526	67 006
2020 laen					360 000							
Kohustuste tasumine						32 578	33 295	34 027	34 776	35 541	36 323	37 122
Intressikulu						7 920	7 203	6 471	5 722	4 957	4 175	3 376
Laenu jääk					360 000	327 422	294 127	260 100	225 324	189 783	153 460	116 338
2021 laen						350 000						
Kohustuste tasumine							31 673	32 370	33 082	33 810	34 554	35 314
Intressikulu							7 700	7 003	6 291	5 563	4 819	4 059
Laenu jääk						350 000	318 327	285 957	252 875	219 065	184 511	149 197
KOKKU												
Kohustuste tasumine	197 551	229 184	294 889	335 080	413 747	214 743	249 336	252 998	256 723	260 510	264 361	216 052
Intressikulu	10 091	18 387	24 088	26 450	28 415	25 551	30 331	26 668	22 944	19 157	15 305	11 388
Laenu jääk	1 201 896	1 713 712	1 818 823	1 793 744	1 739 997	1 875 254	1 625 918	1 372 920	1 116 197	855 687	591 326	375 274

Lisa 2. Eelarvestrateegia koond

Rõngu vald	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve	2021 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	2 620 151	2 758 996	2 846 486	2 923 383	3 014 786	3 083 512	3 154 984
Maksutulud	1 479 144	1 606 074	1 667 169	1 730 708	1 796 788	1 865 512	1 936 984
sh tulumaks	1 420 644	1 527 374	1 588 469	1 652 008	1 718 088	1 786 812	1 858 284
sh maamaks	58 500	78 700	78 700	78 700	78 700	78 700	78 700
sh muud maksutulud	0	0					
Tulud kaupade ja teenuste müügist	143 286	133 908	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	992 784	1 015 814	1 035 317	1 048 675	1 073 998	1 074 000	1 074 000
sh tasandusfond	319 087	347 666	368 317	381 675	406 998	407 000	407 000
sh toetusfond	625 711	637 035	637 000	637 000	637 000	637 000	637 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	47 986	31 113	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Muud tegevustulud	4 937	3 200	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Põhitegevuse kulud kokku	2 385 146	2 686 038	2 535 886	2 561 000	2 586 625	2 612 891	2 639 813
Antavad toetused tegevuskuludeks	152 157	152 938	153 000	153 000	153 000	153 000	153 000
Muud tegevuskulud	2 232 989	2 533 100	2 382 886	2 408 000	2 433 625	2 459 891	2 486 813
sh personalikulud	1 213 550	1 315 614	1 357 886	1 358 000	1 358 000	1 358 000	1 358 000
sh majandamiskulud	1 017 148	1 192 286	1 000 000	1 025 000	1 050 625	1 076 891	1 103 813
sh muud kulud	2 292	25 200	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Põhitegevuse tulem	235 005	72 958	310 600	362 383	428 161	470 621	515 171
Investeeringustegevus kokku	-52 612	-590 629	-831 387	-376 968	-506 450	-413 415	-650 551
Põhivara müük (+)	13 800	7 000	25 000	250 000	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-51 632	-624 538	-1 132 264	-2 014 880	-2 280 000	-1 005 000	-1 075 000
sh projektide omaosalus	-51 632	-587 538	-838 000	-602 880	-480 000	-385 000	-625 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	0	37 000	294 264	1 412 000	1 800 000	620 000	450 000
Finantskulud (-)	-14 781	-10 091	-18 387	-24 088	-26 450	-28 415	-25 551
Eelarve tulem	182 393	-517 671	-520 787	-14 585	-78 289	57 206	-135 380
Finantseerimistegevus	-196 248	302 449	511 816	105 111	-25 080	-53 747	135 257
Kohustuste võtmine (+)	0	500 000	741 000	400 000	310 000	360 000	350 000
Kohustuste tasumine (-)	-196 248	-197 551	-229 184	-294 889	-335 080	-413 747	-214 743
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-13 855	-215 222	-8 970	90 526	-103 368	3 458	-122